

115673

Hr. Annæus Schjødt, sen.

I Aftenposten for 21/4-1965 har De en artikkel i anledning av M.R.Henwins bok. De sier der bl.a. "Helt uriktige og ansvarsløse er også forfatterens påstander om sult påstana "i de norske konsentrasjonsleire etter krigen." Denne Deres/er så helt uriktig som den kan bli. Før De kom med en slik påstand burde De ha undersøkt saken. Les f.eks. Marta Steinsviks "Frimodige Ytringer".

Dette er ikke et uvesentlig spørsmål. Det gjelder tusentall av Deres medmennesker.

Av egen erfaring kan jeg opplyse! Jeg ble hentet av lensmannen i mai 1945 og satt inn i fangeleir. Det ble ikke avsagt fengslingskjennelse over meg, og det er det heller ikke blitt gjort siden. Likevel sat jeg i fangeleir til jeg ble så syk både fysisk og psykisk at jeg måtte gå og støtte meg mot veggen når jeg gikk over gangen. Til tross for min nedbrutte helse ble jeg en dag kommandert av vekten til å gå ut på arbeid på en gård. Det greidde jeg ikke, så vekten måtte gi seg. Men han slengte etter meg i døren: "Det er svært så usle disse nåstene er blitt nå." Kunne en annet en å bli usle av den forferdelige sulting som ble drevet? En dag så jeg to unge gutter som hadde fått tak i litt sildeslo. De slengte det i seg som sultne bikkjer. Men så kom det en vakt og tok det fra dem. Dette var altså også for gost for dem.

Det var ikke matmangel som var årsak til denne sultingen. Formannen i forsyningsnemnda opplyste senere at han hadde skrevet ut samme rasjon til fangene som til andre. Maten til fangene måtte da ta andre veier.

Under oppstilling på plassen en dag ble vi kommandert: "Landssvikere rett". Nå var ingen av oss dømt enda, så vi skulle etter loven behandles som frie mennesker, og for mitt vedkommende var det ikke en gang avsagt fengskingskjennelse. Denne tiltale tok vi oss meget nær av, og under et rettsmøte ble det spurt om det var lovlig å tiltale oss på den måte. Det ble da svart at det var det ikke og vi skulle ikke rette oss etter slik tiltale. Neste dag ble en fangetropp enig om ikke å rette seg opp etter slik tiltale. Flere av fangene var så nedbrutt at de våget ikke ånnet enn å lystre, men en sto like vel i hvilestilling. Han ble da innkalt til vaktene og spurt hvorfor han ikke lystret. Til det svarte han med den opplysning som var gitt under rettsmøtet. Men vaktene sa at dersom han senere ikke rettet seg opp under den tiltale som ble gitt, så skulle det gå ut over kona og en liten datter. Da svarte han at dersom det skulle gå ut over dem som sat i tung nok sorg hjemme så skulle han rette seg etter de tiltaler han fikk.

Under dette fangenskapet ble vi stadig behandlet så sjofult og simpelt som mulig, ja som dyr. Vi fikk således bare utlevert en bikkjekopp - ikke kniv, tallerken eller gaffel. Vi skulle grave i oss silda med fingrene. Da suppebøtta med tynt vassøl kom inn fikk vi likevel utlevert en skei. Nå hadde jeg gog kjennskap til at det var en masse dekketøy i den bygningen hvor leiren var, men vi skulle greie oss med bare fingrene.

Det er ikke som Høyesterettsadvokat jeg vender meg til Dem, men som mennesket Annæus Schjødt. Kan De med god samvittighet la Deres påstand i Aftenposten stå urettet, da må en miste all tro på rett, sannhet - rettferdighet og godhet blandt menneskene.

Nore i Numedal, 18-6-65

Tore Bergsjø